

Procesy adaptacyjne i modernizacyjne w chorzowskich firmach. Elementy syntezy z badań ankietowych

prof. zw. dr hab. Andrzej Klasik

dr Krzysztof Wrana

mgr Marcin Budziński

Górnośląska Wyższa Szkoła Przedsiębiorczości im. K. Goduli w Chorzowie

KAPITAŁ LUDZKI
CZŁOWIEK – NAJLEPSZA INWESTYCJA!

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej
w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Opis populacji badanych firm

Liczba firm objętych badaniem ankietowym	650
Zwrot ankiet	207 firm (32 % wytypowanej populacji)
Forma prawna	63% osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą
Struktura sektorowa	79% firm z sektora usług
Struktura wielkościowa	88% mikro i małe przedsiębiorstwa, 10% firmy średniej wielkości
Okres funkcjonowania	<ul style="list-style-type: none"> • 19% - firmy działające przed 1990 rokiem, • 39% - firmy założone w dekadzie lat 90-tych, • 40% - firmy założone po roku 2000
Rynki	<ul style="list-style-type: none"> • 30% firm realizuje 81-100% wartości sprzedaży na rynku lokalnym, • niecałe 11% firm: udział rynku regionalnego w wartości sprzedaży w granicach 21-60%, • prawie 10% badanych firm: udział rynku krajowego w granicach 21-60%, • niecałe 6% firm: udział rynku międzynarodowego na poziomie do 40%

Zmiany adaptacyjne i modernizacyjne w chorzowskich firmach

2005-2009

- Nowe produkty (47% firm).
- Rozwój rynków, technologii, zasobów (25-30% firm).
- Bieżące decyzje i działania (13-18% firm).

2010-2014

- Nowe produkty (ponad 50% firm).
- Rozwój rynków, technologii, zasobów (ponad 1/3 firm).
- Bieżące decyzje i działania (ponad 20% firm)

Strategie firm określających swoje perspektywy jako rozwojowe

SPR	Stare rynki	Nowe rynki
Stare produkty		23%
Nowe produkty	27%	13%

SPR	Stare produkty	Nowe produkty
Stare zasoby		27%
Nowe zasoby	14%	

Przedsięwzięcia adaptacyjne i modernizacyjne w chorzowskich firmach

2005-2009	Produkty	Technologie	Zasoby
Przedsięwzięcia adaptacyjne	Poszerzenie asortymentu z uwzględnieniem nowych źródeł dostaw - 28% firm	Technologie informacyjne i komunikacyjne (techniki komputerowe, dystrybucja z wykorzystaniem Internetu) – 19%	Inwestowanie w wyposażenie techniczne, infrastrukturę i nieruchomości – 15%
Przedsięwzięcia modernizacyjne	Poszerzenie asortymentu i unowocześnienie produktów- 20%	Wyposażenie technologiczno-techniczne (techniki komputerowe, systemy informacyjne) – 23%	Modernizacja wyposażenia technicznego, powierzchni produkcyjnej i usługowej, infrastruktury – 17%

Bariery procesów adaptacyjnych i modernizacyjnych w chorzowskich firmach

Bariery wewnętrzne	Bariery zewnętrzne
<ol style="list-style-type: none"> 1. Bariera finansowa – 2/3 firm. 2. Bariera zasobów ludzkich – 1/4 firm. 3. Bariery techniczne. 4. Bariery handlowe. 5. Bariery informacyjne. <p style="margin-left: 200px;">} postrzegane przez przedsiębiorców jako bariery drugoplanowe</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Bariera prawno-administracyjna (kontakty z instytucjami sektora publicznego). 2. Bariera ogólnej koniunktury gospodarczej. 3. Bariera rynkowa – słabe perspektywy rynkowe branż reprezentowanych przez badane firmy. 4. Bariera intensywności konkurencji występująca w niektórych branżach. 5. Bariera kapitałowa – wysokie koszty pozyskiwania kredytu.

Atuty firm będące czynnikami procesów adaptacyjnych i modernizacyjnych

1. kompetencje, zaangażowanie, gotowość do zmian, oryginalność pomysłów przedsiębiorców na rozwój firmy,
2. wykwalifikowana kadra techniczna i menedżerska, sprawność organizacyjna,
3. nowoczesne technologie i sprzęt oraz wykorzystywanie różnych materiałów,
4. jakość produktów i usług, oferowana cena i gwarancja oraz oferta nowych produktów i usług,
5. posiadane rezerwy tkwiące w nieruchomościach – obiektach, powierzchniach i lokalizacjach,
6. relacje partnerskie z klientami i dostawcami oparte na rzetelności i zaufaniu,
7. marka firmy i jej znajomość wśród klientów, prestiż, leaderska pozycja na rynku związana z długoletnią działalnością i znajomością branży, posiadanie nagród i certyfikatów.

Deficyty wiedzy i umiejętności firm we wdrażaniu procesów adaptacyjnych i modernizacyjnych

Przedsiębiorcy

Dotyczące rozwoju wewnętrznego firmy:

- rozwijania i wprowadzania nowych produktów i usług do programu działalności,
- rozwoju organizacyjnego firmy,
- samokształcenia i zdobywania nowej wiedzy, m. in. z zakresu nowych technologii informacyjnych i komunikacyjnych.

Dotyczące rozwoju zewnętrznego firmy:

- penetrowania i pozyskiwania danych, informacji i wiedzy o zmieniających się warunkach koniunkturalnych, rynkowych i konkurencyjnych,
- pozyskiwania funduszy na rozwój, montażu środków finansowych z różnych źródeł, w tym środków unijnych,
- przyswajania i wykorzystania w prowadzonym biznesie nowych regulacji i instrumentów prawnych.

Deficyty wiedzy i umiejętności firm we wdrażaniu procesów adaptacyjnych i modernizacyjnych

Kadra menedżerska

- wiedzy na temat zmian technologicznych zachodzących we własnej branży i branżach pokrewnych,
- systemu obserwacji i oceniania zmian technologicznych dla rozwoju firmy,
- stopnia zorganizowania systemu zarządzania rozwojem personelu i rozwojem personalnym,
- umiejętności zarządzania czasem i umiejętności dzielenia czasu na zarządzanie operacyjne i zarządzanie strategiczne,
- kompetencji cywilizacyjnych dotyczących posługiwania się komputerem i innymi urządzeniami elektronicznymi oraz w zakresie komunikowania się z partnerami biznesowymi w językach obcych.

Personel podstawowy

Dotyczące relacji z firmą jako całością:

- orientacji w strategii i planach rozwojowych firmy,
- komunikacji między personelem podstawowym a menedżerami,
- poziomu identyfikacji personelu z firmą i wiązania swojej przyszłości z przyszłością firmy,
- zaangażowania w rozwój firmy lub opór wobec zmian.

Dotyczące jakości personelu:

- postaw i zachowań przedsiębiorczych i innowacyjnych,
- znajomości nowoczesnych technologii,
- poziomu przygotowania zawodowego i skłonności do podwyższania i poszerzania kwalifikacji,
- znajomości języków obcych.

Wybrane konkluzje i wstępne rekomendacje (1/2)

1. Rozwój chorzowskich firm opiera się głównie na pozyskiwaniu zewnętrznych zasobów oraz na kopiowaniu rozwiązań innych firm przy ograniczonej własnej aktywności w zakresie tworzenia koncepcji nowych produktów i nowych technologii.
2. Porównując okresy 2005-2009 oraz 2010-2014 widać tendencję wzrostową liczebności chorzowskich firm, które podlegać będą wymuszonym przez rynek i otoczenie procesom adaptacyjnym lub modernizacyjnym.
3. W chorzowskich firmach występuje istotna różnica w orientacji przedsięwzięć adaptacyjnych i modernizacyjnych – w przedsięwzięciach adaptacyjnych koncentracja na profilu i programie produkcyjnym i usługowym, w przedsięwzięciach modernizacyjnych na technologii.
4. Rynek regionalny, nie stwarzając możliwości ekspansji chorzowskim firmom zmusza te firmy do skutecznych działań na rzecz pozyskiwania nowych odbiorców na rynkach krajowym i międzynarodowym.

Wybrane konkluzje i wstępne rekomendacje (2/2)

5. W populacji chorzowskich firm nie planujących poszerzenia skali działalności daje się wyodrębnić dwie grupy firm
 - a) firmy świadomie utrzymujące skalę działalności, jednakże otwarte na rozwój,
 - b) firmy zagrożone kryzysem koniunktury i walczące przede wszystkim o przetrwanie.
6. Dla chorzowskich firm celowe jest rozwijanie partnerskich relacji dotyczących między innymi:
 - a) bieżących transakcji rynkowych z klientami, dostawcami, kooperantami i podwykonawcami,
 - b) opracowywania wspólnych analiz koniunktury gospodarczej i trendów rynkowych,
 - c) tworzenia i realizacji wspólnych projektów biznesowych, w tym rozwoju sieci dystrybucyjnych,
 - d) wspólnego udziału w przetargach i wspólnej realizacji zamówień i zleceń,
 - e) współpracy w ramach grup kapitałowych,
 - f) podnoszenia kompetencji w zakresie przygotowywania wniosków o unijne wsparcie finansowe,
 - g) wymiany informacji biznesowej między firmami oraz między firmami i miastem.

